

Möjligheter med elektronisk ekonomistyrning för bokföringsbyråer

Markus Eklund

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Företagsekonomi
Identifikationsnummer:	3785
Författare:	Markus Eklund
Arbetets namn:	Möjligheter med elektronisk ekonomistyrning för bokföringsbyråer
Handledare (Arcada):	Maj-Britt Granström
Uppdragsgivare:	
<p>Sammandrag:</p> <p>Syftet med detta examensarbete är att kartlägga vilka elektroniska ekonomistyrningsprocesser bokföringsbyråer har i bruk, vilka fördelar samt vilka hinder de upplever. Arbetet består av en teoridel och en empirisk del. Teoridelen behandlar vad som centralt menas med elektronisk ekonomistyrning. Elektronisk ekonomistyrning har möjliggjorts på grund av utvecklingen av Internet- och betalningsinfrastrukturen och Finland räknas som ett föregångsland inom elektronisk ekonomistyrning. Elektronisk eller digital ekonomistyrning innebär att ekonomistyrningens allt informationsflöde och alla behandlingsskeden automatiseras och behandlas i digital form. En väsentlig förutsättning för att digital ekonomistyrning skall fungera är att faktureringen sker elektroniskt. Jämfört med traditionell bokföring kan elektronisk ekonomistyrning ge företaget bland annat ökad effektivitet, mindre pappersarbete, mindre antal misstag, mindre behov för resurser och arkiveringsutrymme. För bokföraren övergår dennes arbetsuppgifter till godkännande, kontrollerande och styrande av elektroniska processer. Den empiriska delen av detta arbete genomfördes med en elektronisk enkätundersökning. Enkäten skickades ut till 365 bokföringsbyråer inom huvudstadsregionen. Till sin uppsättning bestod enkäten av frågor gällande användning av elektronisk ekonomistyrning, upplevda fördelar och upplevda hinder. Resultaten visar att bokföringsbyråerna relativt bra har lyckats uppnå dessa fördelar. Enda fördelen som respondenterna inte upplevde var kostnadsbesparingar. De vanligaste hindren för elektronisering var att kunderna inte har färdighet samt kostnaderna som ibruktagningen medför.</p>	
Nyckelord:	Digital, elektronisk, ekonomistyrning, nätfakturering
Sidantal:	36
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	29.01.2013

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Business Administration
Identification number:	3785
Author:	Markus Eklund
Title:	Opportunities with electronic financial management for account bureaus
Supervisor (Arcada):	Maj-Britt Granström
Commissioned by:	
<p>Abstract:</p> <p>The purpose of this thesis is to study which electronic financial management processes account bureaus have in use, what benefits and what hindrances they experience. The thesis consists of a theoretical part and an empirical part. The theoretical part deals with defining electronic financial management. Electronic financial management has been made possible because of the development of Internet and payment infrastructure and Finland is considered a leading nation for electronic financial management. Electronic or digital financial management means that all flow of information and all stages of work are automated and processed in digital form. An essential prerequisite for digital financial management is that the invoicing is done electronically. Benefits electronic financial management enables, compared to traditional accounting, include increased efficiency, less paperwork, fewer mistakes, reduced need for resources and filing space. The work duties of accountants shift to approval, control and governance of electronic processes. The empirical part of this thesis was carried out with an electronic questionnaire. The questionnaire was distributed to 365 accounting bureaus in the metropolitan area. The survey consists of questions about the use of electronic financial management, achieved benefits and perceived hindrances. The results show that the accounting offices have managed to achieve these benefits relatively well. The only benefit that the respondents did not experience was reduced expenses. The most common obstacles for implementing electronic financial management were lack of expertise among customers and dealing with the expenses regarding the implementation.</p>	
Keywords:	Electronic, financial, management, e-Invoicing
Number of pages:	36
Language:	Swedish
Date of acceptance:	29.01.2013

Innehåll

1	Inledning.....	6
1.1	Syfte	6
1.2	Metoder	7
1.2.1	<i>Google forms</i>	7
2	Elektronisk ekonomistyrning.....	8
2.1	Ekonomistyrningens processer	8
2.2	Digitalisering och elektroniska servicetjänster	10
2.3	Digital och elektronisk ekonomistyrning	11
2.4	Elektroniseringens inverkan på bokförarens arbete samt på den finska marknaden .	12
2.5	Fördelar med elektronisk ekonomistyrning	13
2.6	Ibruktagande av elektronisk ekonomistyrning	15
3	Elektronisk fakturering.....	16
3.1	Nätfaktura	17
3.2	Nätfakturans standarder	18
3.3	Fördelar med nätfakturering	20
4	Arkivering av bokföringsmaterial i ett maskinläsbart datamedium	21
5	Enkätundersökning för bokföringsbyråer.....	23
5.1	Resultatredovisning	23
5.2	Slutsatser och analys	31
6	Avslutning.....	32
	Källor	33
	Bilaga 1: Frågeformulär.....	34

Förteckning över figurer

Figur 1. Ekonomistyrningsprojektets faser. Lahti & Salminen 2008 s. 184	16
Figur 2. Fråga 1. Antalet anställda	24
Figur 3. Fråga 2. Används elektroniskt ekonomistyrningsprogram	24
Figur 4. Fråga 3. När togs programmet i bruk.....	25
Figur 5. Fråga 4. Orsaker varför elektronisk ekonomistyrning togs i bruk.....	26
Figur 6. Fråga 5. Hur många % av bokföringsarbetet görs med elektroniskt ekonomistyrningsprogram.....	26
Figur 7. Fråga 6. Vilka faser sköts elektroniskt.....	27
Figur 8. Fråga 7. Sker bokföringen smidigare med elektroniska fakturor	28
Figur 9. Fråga 8. Vilka fördelar har uppnåtts jämfört med traditionell bokföring	28
Figur 10. Fråga 9. Anser ni att er verksamhet kunde effektivieras genom att övergå till elektronisk ekonomistyrning	29
Figur 11. Fråga 10. Vilka utmaningar eller hinder upplevs	30
Figur 12. Fråga 11. Planerar ni att ta elektronisk ekonomistyrning i bruk i framtiden..	30

1 INLEDNING

Det har gjorts stora framsteg inom informationstekniken under de senaste årtionden. Allt flera delmoment och verksamheter som helheter kan numera skötas via Internet. Det här gäller oundvikligen även redovisningsvärlden. Elektronisk ekonomistyrning är ett begrepp som har använts nu i över tio år. Utvecklingen har under den här tiden stundvis varit långsammare än prognoserna men Finland är ändå ett föregångsland inom elektronisk ekonomistyrning. Elektronisk ekonomistyrning ses ofta snävt endast som nätfakturering och behandling av fakturor i elektronisk form. Elektronisk ekonomistyrning sträcker sig dock mycket vidare än så och för de som vill ta vara på alla dessa möjligheter är det viktigt att förstå vad som allt ingår i elektronisk ekonomistyrning. Det finns i dagens läge massor av lösningar att välja mellan och elektroniska system erbjuder allt mer automatiserade och effektivare lösningar än det traditionella pappersarbetet och som sidoeffekt sparar man dessutom på naturen. Genom att styra verksamheten så mycket som möjligt mot elektronisk form kan man effektivera flera delmoment i ekonomistyrningsprocessen. (Lahti & Salminen 2008 s. 9)

1.1 Syfte

Företag kan alltså uppnå fördelar genom att övergå till elektronisk ekonomistyrning men för bokföringsbyråer är det lite mera problematiskt eftersom de är tvungna att ta i beaktande vilka system dess kunder använder. Syftet med detta examensarbete är således att kartlägga vilka elektroniska processer bokföringsbyråer har i bruk, vilka fördelar samt vilka hinder de upplever. För att denna kartläggning skall kunna utföras är det nödvändigt att först definiera vad elektronisk ekonomistyrning innebär. Således kan även resultaten jämföras med teorin. Jag är särskilt intresserad av att se detta ur bokföringsbyråernas perspektiv eftersom jag själv har jobbat på en bokföringsbyrå.

1.2 Metoder

Detta examensarbete består av två huvuddelar, nämligen en teoridel och en empirisk del. Teoridelen fungerar som bakgrund till min undersökning och behandlar vad som centralt menas med elektronisk ekonomistyrning. Detta arbete kommer främst att använda följande verk som källmaterial; Kohti digitaalista taloushallintoa, Sanna Lahti & Tero Salminen och Verkkolasku käyttöön!, Markku Kurki, Markku Lahtinen & Hannele Lindfors. Dessa verk behandlar grundligt vad som menas med elektronisk ekonomistyrning och elektronisk fakturering. Eftersom elektronisk ekonomistyrning är ett relativt nytt begrepp var det ganska svårt att hitta litteratur om ämnet. Ytterligare kommer detta arbete att behandla lagstiftningen som är kopplad till elektronisk bokföring, främst i det här fallet handlar det om arkiveringslagar.

Den empiriska delen av detta arbete kommer att undersöka användningen av elektronisk ekonomistyrning och fakturering bland bokföringsbyråer. Denna undersökning genomförs med hjälp av en enkätundersökning. Denna forskningsmetod är till sin natur kvantitativ och enkätundersökningen bygger på ett objektiva tillvägagångssätt (Bryman 2008 s. 140). Syftet med undersökningen är alltså att kartlägga vilka elektroniska processer bokföringsbyråerna har i bruk, vilka fördelar de upplever och vilka hinder de stöter på. Resultatet kommer sedan att jämföras med teorin. Enkäten skickas ut per e-post till ett antal slumpmässigt valda bokföringsbyråer i huvudstadsregionen. E-posten innehåller anvisningar för hur de kan delta i undersökningen och enkäten fylls sedan i elektroniskt eftersom det både passar in i temat för arbetet och på det här sättet kan dessutom ett större antal byråer nås.

1.2.1 Google forms

Enkätundersökningen kommer att genomföras med hjälp av Google Forms verktyget. Google Forms är en del av de gratis verktyg som Google erbjuder de som registrerar sin e-postadress hos Google. Google Forms låter en behändigt skapa enkäter som sedan

antingen kan skickas ut till önskade mottagare eller publiceras på nätet. Enkätskapandet är lätt och simpelt och då man får in svar syns de behändigt i ett kalkylblad. Från kalkylbladet kan svaren analyseras till exempel genom skapandet av grafer eller diagram men resultaten kan också exporteras till övriga program, så som Spss eller Excel, för vidare analys.

Orsakerna till varför jag valde just Google forms är att det är gratis att använda och att det inte finns några begränsningar på egenskaperna. På internet finner man många olika tjänster som erbjuder gratis enkätjänster men det är ofta frågan om så kallade demoversioner med begränsade egenskaper. De har till exempel begränsningar på antal frågor eller respondenter. Med Google forms kan man skicka ut sin enkät till hur många respondenter som helst samt skapa hur många frågor och svarsalternativ som helst. En annan sak som gör Google Forms till ett passligt val för den här undersökningen är möjligheten att lätt skapa filterfrågor vilka beroende på respondentens svar styr respondenten automatiskt till en annan fråga. På det här sättet kan jag skapa en trädformad struktur för enkäten och få in så många brukbara svar som möjligt.

2 ELEKTRONISK EKONOMISTYRNING

För att kunna gå in på vad som menas med elektronisk ekonomistyrning och vilka möjligheter det medför är det av behovet påkallat att först beskriva vad ekonomistyrning och elektroniska processer i allmänhet innebär.

2.1 Ekonomistyrningens processer

Begreppet ekonomistyrning är ett brett paraplybegrepp som består av flera olika element. Lahti & Salminen (2008 s. 14) definierar ekonomistyrning som ett system för organisationer att följa med sina ekonomiska händelser för att sedan kunna rapportera sin

verksamhet åt dess intressenter. På basis av hurudan typ av information som rapporteras till intressenten delas intressenterna in i två grupper: externa och interna. Exempel på externa intressenter är myndigheter, ägare, anställda, kunder, leverantörer samt andra samarbetspartner. Interna intressenter är huvudsakligen organisationens ledning och meningen med intern redovisning är att förse ledningen med tillräcklig ekonomisk information som ledandet kräver. Lahti & Salminen (2008 s. 14) menar vidare att ekonomistyrning har en viktig stödroll eller –process för organisationens strategiska verksamhet. Som helhet kan ekonomistyrning delas in i följande delprocesser: (se Lahti & Salminen 2008 s. 15)

- Inköpsfakturaprocesen – innehåller skedena från beställning till betalning och införing i huvudbokföringen.
- Försäljningsfakturaprocesen – innehåller skedena från beställning till fakturering och betalning samt införing i huvudbokföringen. I det här skedet blir också reskontra och inkassoåtgärder aktuella.
- Rese- och kostnadsersättningsprocessen – omfattar behandling och ersättning av arbetstagarnas arbetsresor- och kostnader.
- Kassaflöde – omfattar behandling av betalningshändelser och övriga kontoutdragshändelser. Kassa och kontanthändelser hör även hit.
- Tillgångsbokföring – följer med företagets anläggningsanskaffningar så som maskiner och inventarier samt värdering och avskrivning av dessa.
- Huvudbokföringsprocessen – sammanknyter ovannämnda delprocesser. Löneräkning och materialuppsikt är även del av huvudbokföringsprocessen.
- Rapporteringsprocessen – omfattar skapandet och distribuerandet av rapporter.
- Arkivering – berör alla ovannämnda processer.
- Kontroller – sker i samband med samtliga ovannämnda processer.

Dessa alla processer sammanknyts och bildar tillsammans helheten för ekonomistyrning. Det här är processer som i dagens läge alla kan skötas elektroniskt och ofta också med ett och samma program.

2.2 Digitalisering och elektroniska servicetjänster

Då information behandlas, överförs, lagras eller presenteras elektroniskt talar man om digitalisering. Informationen lagras då oftast i någon databas och informationens struktur definieras av databasens programvara. De vanligaste programvarorna för detta är MSSQL, Oracle och Access. Förkortningar som är relevanta speciellt för ekonomistyrning är bland annat XML (Extensible Markup Language) och XBRL (Extensible Business Reporting Language). Data i elektronisk form gällande ekonomistyrning är oftast i ASCII- eller XML-form. XBRL används å andra sidan mest för att standardisera fördelningen och formen av ekonomisk information i Internet och datanätverk. Information som är i digital form är allmänt taget effektivare att behandla, fördela, lagra och presentera än information som är i fysisk form så som papper. (Lahti & Salminen 2008 s. 17)

Denna digitalisering gör det möjligt att via e-post, Internet eller andra nätverk sköta en massa ärenden samt att ta del av servicetjänster elektroniskt. Ur en företagsekonomisk synvinkel uppstod det på 90-talet, då Internet-utvecklingen växte starkt, många nya möjligheter för organisationer att utveckla sin affärsverksamhet. Det uppstod nya så kallade e-tjänster som till exempel e-handel, e-affärsverksamhet och e-fakturering. Men också ärenden som informationssökning och ifyllandet av blanketter kunde elektroniseras. De elektroniska tjänster som används mest frekvent i Finland är bank- och försäkringstjänster samt diverse offentliga tjänster så som skattebyrån och FPA. Men även en allt större del av företags handel och affärverksamhet sker numera med hjälp av nätbutiker och e-post samt andra nätverk. (Lahti & Salminen 2008 s. 18)

Enligt Lahti & Salminen (2008 s. 19) är elektroniska servicetjänster ännu till viss mån rätt så outvecklade fastän en tämligen stor mängd ärenden ändå kan skötas elektroniskt. Till exempel blanketter grundar sig ännu ofta på format som inte direkt är överförbara till datasystemen. Dessutom uppstår det ofta gränssnittproblem då olika datasystem och program skall integreras med varandra. Statistik som skatteverket delat med sig om att år 2011 gjordes 47% av årsanmälningarna elektroniskt talar för att det inte är så populärt

att skicka anmälningarna elektroniskt som det kanske skulle kunna vara. (Uudenmaan yritysverotoimisto, 2011 [Muntl.]

2.3 Digital och elektronisk ekonomistyrning

Att hitta en väletablerad definition för digital ekonomistyrning är inte lätt. Branschens litteratur och artiklar har lite olika definitioner vilket närmast beror på att digital ekonomistyrningen ännu är ett relativt ungt begrepp. I slutet av 90-talet talades det ännu om papperslös redovisning och därifrån har sedan utvecklingen till digital ekonomistyrning gått vidare med enorm fart. Definitionen som Lahti & Salminen (2008 s. 19) har gett åt digital ekonomistyrning lyder så här: ”Digital ekonomistyrning innefattar att ekonomistyrningens allt informationsflöde och alla behandlingsskeden automatiseras och behandlas i digital form.”

I digital ekonomistyrning sker bokföringens alla skeden så automatiskt som möjligt och utan papper, fortsätter Lahti & Salminen. En ännu koncisare definition skulle vara ”Automatisk ekonomistyrning” eller ”Integrerad ekonomistyrning”. Det som digital ekonomistyrning betyder i praktiken är att allt informationsflöde mellan företaget och dess leverantörer, kunder, myndigheter, personal, investerare och övriga intressenter bör ske elektroniskt. En väsentlig förutsättning för att digital ekonomistyrning skall fungera är att faktureringen fungerar elektroniskt men stor vikt ligger även på att utveckla processerna så att onödiga faser helt och hållet elimineras.

De faser som räknades upp i kapitel 2.1 bör alla ske digitalt och vara integrerade med varandra. Lahti & Salminen (2008 s. 21) har sammanfattningsvis konstaterat att digital ekonomistyrning innebär att

- all ekonomistyrnings- och bokföringsmaterial behandlas i elektronisk form och att verifikaten är maskinläsbara
- information överförs elektroniskt mellan olika delparter, system och delprocesser
- inom företaget och mellan olika program behandlas informationen elektroniskt

- arkivering sker elektroniskt
- informationen är tillgänglig elektroniskt
- upprepade rutinarbetsfaser är automatiserade
- olika system utöver intressenternas gränser är integrerade till processerna.

Slutsatsen som kan dras av detta är att det är ganska svårt att uppnå 100-procentig digital ekonomistyrning, fastän det i teorin är möjligt. Det kräver ganska stort kunnande och stora IT-investeringar. Speciellt ur en bokföringsbyrås synvinkel är detta problematiskt då bokföringsbyrån också är beroende av vilka system dess kunder använder eller är villiga att ta i bruk. Det som kanske är mera realistiskt för en bokföringsbyrå är att kunden levererar fakturor i pappersform som sedan skannas och inkluderas på så vis i de elektroniska systemen. I det här fallet, enligt Lahti & Salminen (2008 s. 21), är det inte frågan om digital ekonomistyrning utan elektronisk ekonomistyrning. Skillnaden mellan digital och elektronisk ekonomistyrning är liten men det avgörande är alltså huruvida fakturor levereras elektroniskt eller i pappersform och skannas in. Elektronisk ekonomistyrning kan således ses som ett förstadium för digital ekonomistyrning och för att utvecklingen ska gå emot digital ekonomistyrning kräver det att elektronisk fakturering utvecklas och blir allt vanligare.

Termen ”papperlös redovisning” som användes i slutet på 90-talet är heller inte samma sak som digital ekonomistyrning. Papperlös redovisning betyder i praktiken att bokföringens lagstadgade verifikat presenteras elektroniskt. Dessutom bör det noteras att sättet som papperlösheten uppnås genom är manuell och oeffektivt, till exempel genom att för hand skanna dokumenten.

2.4 Elektroniseringens inverkan på bokförarens arbete samt på den finska marknaden

Det är, som redan tidigare konstaterat i föregående kapitel, rätt så svårt för en bokföringsbyrå, framför allt för mindre bokföringsbyråer, att uppnå fullständig digital ekonomistyrning. Det som istället är mera sannolikt att uppnå är elektronisk

ekonomistyrning, det vill säga att kunderna levererar sina fakturor i pappersformat till bokföringsbyrån som sedan förändrar dem till elektroniskt format till exempel genom skanning. Fullständig digital ekonomistyrning för en bokföringsbyrå kräver dessutom ett intensivt samarbete med dess kunder för att informationsflödet skall fungera. Ytterligare kräver det IT-sakkunnighet från båda parterna. Bokföringsbyråer kan nog dock uppnå märkbara fördelar och effektivisering av processer genom att ta i bruk elektroniska ekonomistyrningssystem. (Lahti & Salminen 2008 s. 21-22)

Själva arbetsbilden för en bokförare förändras oundvikligen då en bokföringsbyrå tar elektroniska ekonomistyrningssystem i bruk. Elektroniseringen innebär att kraven på personalens kunskaper skiftar. Arbetskedan som förut bestod av inmatning av information ersätts nu med arbetsfaser som istället består av godkännande, kontrollerande och styrande av processer. Det här kräver i sin tur förståelse av programmen och systemen i fråga. (Lahti & Salminen 2008 s. 26)

Elektroniseringens läge idag i den finska marknaden ligger på en bra nivå, fastän utvecklingen, enligt Lahti & Salminen (2008 s. 23), har gått långsammare än så gott som alla prognoser. Trots detta är Finland ändå ett föregångsland då det gäller digital ekonomistyrning. Framgången har möjliggjorts av Finlands välutvecklade Internet- och betalningsinfrastruktur. På samma gång har även finska elektroniska ekonomistyrningsmodeller blivit en exportvara som vissa större tjänsteleverantörer har lyckats exportera internationellt. (Lahti & Salminen 2008 s. 26)

2.5 Fördelar med elektronisk ekonomistyrning

Då bokföringsbyråer tar elektroniska ekonomistyrningssystem i bruk kan de uppnå märkbara fördelar. De mest märkbara fördelarna är effektivitet och snabbhet. Övriga fördelar som Lahti & Salminen (2008 s. 27) nämner är att behov för resurser och arkiveringutrymme minskar betydligt. Dessutom förbättras verksamhetens kvalitet och misstag minskas. Elektronisk ekonomistyrning är även ett bra alternativ ur ekologisk synvinkel.

Organisationer som har övergått till elektronisk ekonomistyrning har i allmänhet uppnått mellan 30 och 50 procents förbättring i effektivitet, enligt Lahti & Salminen (2008 s. 27). Uträkningen tar i beaktande hela processen inklusive både ekonomistyrnings-avdelningen och företagets övriga anställda som deltar i processerna. I elektronisk ekonomistyrning, eller integrerad ekonomistyrning som Lahti & Salminen också ibland kallar det, behandlas inte samma information flera gånger och grundinformationen finns endast på ett ställe. Faktorer som inverkar på denna ökade effektivitet är besparingar främst i arbetskraftsbehov, arkiveringsutrymme, postning samt understödande facilitetsbehov för dessa.

Verifikat och övrigt material som är i digital form går snabbt att flytta, lagra och få tillgång till. Hela processen från beställning till betalning kan skötas mycket snabbare och på det här sättet undviks även förseningar och eventuella följder. Processerna försnabbas i praktiken i hela processkedjan. I huvudbokföringen, till exempel, försnabbas periodiseringar och avstämningar då de sker automatiskt vilket i sin tur försnabbar rapporteringen. De flesta faser sker så gott som i realtid och då kan man även reagera på olika ärenden snabbare. Digital ekonomistyrning möjliggör också självbetjäning. Den som behöver någon information eller rapport kan själv behändigt söka fram den när som helst. (Lahti & Salminen 2008 s. 28)

Digitalisering möjliggör att till exempel fakturor eller rapporter kan öppnas och behandlas var- och när som helst, oberoende av plats och tid. Det enda som behövs är en användarenhet och Internet-förbindelse. De flesta ekonomistyrningsprogram har användarvänliga gränssnitt med guidande funktioner vilket förebygger fel och gör arbetandet smidigare. Mänskliga fel i allmänhet, så som inmatnings- och räknefel, minskar märkbart då digital ekonomistyrning tas i bruk. Processer sammanknyts och en stor del arbetsfaser som förut sköttes manuellt sker nu automatiskt. För användaren gäller det att mera fungera som övervakare. Dock kan även eventuella felsituationer integreras och multipliceras i systemet och således kan lösningen av problemet vara överraskande komplicerat. (Lahti & Salminen 2008 s. 28)

För stora organisationer är digitaliseringen ett ypperligt verktyg för att klara av växande kontroll- och ansvarskrav. Elektroniska system och koncentrerad information gör det

möjligt för globala storföretag att i realtid följa med vad som händer i en enhet på andra sidan världen. Digitalisering ökar även öppenhet. (Lahti & Salminen 2008 s. 28)

Elektronisk ekonomistyrning är även ett mycket naturvänligare alternativ än traditionell papperskonsumerande ekonomistyrning. Elektronisk ekonomistyrning sparar på naturen och minskar koldioxid utsläpp på många olika sätt men främst för transport, papperskonsumtion samt elkonsumention bland annat på grund av mindre behov av printning. Enligt Lahti & Salminen (2008 s. 29) skickas det årligen ungefär 400 miljoner försäljningsfakturer i Finland varav största delen, cirka 350-380 miljoner fakturer, fortfarande skickas i pappersform. Pappersmängden som denna mängd fakturer kräver blir betydligt större då man tar i beaktande kuverten som fakturan skickas i samt att en del fakturer är flersidiga och att det dessutom ofta tas kopior av fakturorna. Enbart tillverkningen av den här mängden papper orsakar märkbara koldioxidutsläpp under sin livstid och då finns det dessutom ytterligare sparpotential för logistik, el och uppvärmning längs med ekonomistyrningens hela processkedja.

2.6 Ibruktagande av elektronisk ekonomistyrning

Motivet för ekonomistyrningsprojektet är oftast, enligt Lahti & Salminen (2008 s. 183), viljan att utveckla och effektivera ekonomistyrningen. Det varierar från situation till situation varifrån initiativet startar men ofta startas utvecklingen i samband med stora system- eller organisationsförnyingar. Ibland kommer initiativet från ekonomistyrningsavdelningen men allt oftare också från högsta ledningen och från de strategiska målen som utsätts. Utvecklingen kan också enbart gälla antingen en enskild process eller ett delområde eller så kan den gälla ekonomistyrningsprocesserna som helhet. Det lönar sig dock att se på övergången till elektronisk ekonomistyrning så brett som möjligt för om övergången förverkligas på rätt sätt så kan det förändra hela företagets förhandlingssätt. Processer eller dess arbetskedan kan placeras geografiskt på olika platser eller alternativt outsourcas till en utomstående tjänsteleverantör. Utvecklingsprojektet förutsätter nära samarbete med olika intressegrupper så det kan

därför löna sig att fundera huruvida outsourcing är möjligt och lönsamt och vad som absolut borde göras själv. (Lahti & Salminen 2008 s. 184)

Det är viktigt att planera sitt utvecklingsprojekt före man börjar förverkliga det. I planeringsfasen kan man välja det alternativ som passar organisationen bäst samt identifiera eventuella risker och utmaningar. I genomförandefasen genomförs och styrs projektet enligt planen. De största utmaningarna som uppstår i genomförandefasen har oftast anknytning till kommunikation, ledning av personal under förändring eller oklarheter med ansvar. Figur 1 åtskildiggör de olika faserna som, enligt Lahti & Salminen bör ingå i ibruktagningen av projektet.

Figur 1. Ekonomistyrningsprojektets faser. Lahti & Salminen 2008 s. 184.

3 ELEKTRONISK FAKTURERING

Faktureringsprocessen är en kritisk funktion för företag. Om det förekommer fördröjningar eller fel i faktureringsprocessen kan hela företagets verksamhet hotas på grund av svag likviditet. Dessutom syns faktureringen för företagets kunder och är på så sätt en del av företagets image och kundbetjäning. (Lahti & Salminen 2008 s. 73)

I Finland skickas det allt som allt cirka 400 miljoner fakturor årligen. Av dessa skickas dock endast en tiondedel elektroniskt. Det finns med andra ord gott om rum för utveckling inom detta område. Elektronisk fakturering är i en ytterst central roll då företagets ekonomistyrning digitaliseras och är även den delfas i ekonomistyrningen som kan förbättra företagets effektivitet mest. (Lahti & Salminen 2008 s. 74)

Elektroniska fakturor kan skickas till mottagaren via ett antal olika kanaler som alla skiljer sig från varandra. De kanaler som används mest är EDI-faktura, nätfaktura, e-brevsfaktura och e-postfaktura. Dessutom finns det ett antal olika standarder för nätfakturor. E-brev och e-postfakturor är dock inte äkta elektroniska fakturor eftersom de förutsätter pappersbehandling eller manuell inmatning av data i något skede av processen. E-brevet levereras till mottagaren i pappersform fastän fakturan skickas i elektronisk form från faktureraren till e-brevets tjänsteleverantör. Fakturor som skickas via e-post som bilaga kan inte heller utnyttjas fullständigt elektroniskt eftersom fakturans uppgifter inte kan utnyttjas av mottagarens ekonomistyrningssystem. (Lahti & Salminen 2008 s. 84)

3.1 Nätfaktura

En nätfaktura är en faktura som skickas och tas emot elektroniskt. Den innehåller all motsvarande information som en pappersfaktura innehåller. Nätfakturor kan skickas både till företag och konsumenter. Genom nätfakturering överförs fakturans information direkt från avsändarens faktureringsystem till mottagarens behandlingssystem för inköpsfakturor. Nätfakturor kan skickas via operatörer eller nätbanker och avsändaren kan bifoga eventuella meddelanden eller specifikationer med fakturan. Fakturans data läses sedan av mottagarens system som sedan automatiskt kan registrera fakturan till rätt konto samt sköta betalningen efter att fakturan har granskats. Nätfakturan fungerar även som ett lagringsbart verifikat. (Lahti & Salminen 2008 s. 58)

Då nätfakturor mottas elimineras behovet att printa eller skanna fakturan. Fakturan kan således behandlas snabbare. I fall ett företag är förmöget att ta emot nätfakturor lönar

det sig att kräva att leverantörerna skickar fakturorna i elektronisk form. Många företag ser även att mottagning av nätfakturor är ett krav då de gör nya leverantörkontrakt och vissa företag vill även sporra sina kunder att ta nätfakturor i bruk genom att debitera en skild avgift för skickandet av pappersfakturor. På Tiekés hemsidor (verkkolasku.tieke.fi) hittar man en databas över företag som skickar och mottar nätfakturor. (Lahti & Salminen 2008 s. 58)

Mottagning av nätfakturor för privata personer sker typiskt via deras personliga nätbank-konto eftersom de sällan har tillgång till faktureringsystem. Dessa tjänster erbjuds numera av alla banker i Finland och är avgiftsfria. Ett exempel är eInvoice fakturan, eller eFaktura, som används i hela skandinavien. Själva skickandet och mottagandet av fakturan sker på ett pålitligt sätt i ett allmänt huvudnätverk som bankerna och tjänsteleverantörerna kommit överens om. Det här betyder att parterna kan använda olika e-fakturerings tjänsteleverantörer men de kan ändå motta och skicka eFakturor till varandra eftersom handlingsmönstret för eFakturan är uniformt. eInvoice tjänsteleverantörerna och bankerna tar hand om alla slags konversioner som behövs för eInvoice. (<http://www.tieke.fi/display/ebusinesssv/eFaktrura>)

3.2 Nätfakturans standarder

Nätfakturering kräver att programsystemen som skickar och tar emot fakturan förstår varandra. Mänsklig tolkning fattas från kedjan och därför behövs det en standard för faktureringen. Nätfakturastandarden beskriver fakturans innehåll med hjälp av informationsfält. Namnet på avsändaren är ett fält, adressen ett annat, slutsumman ett tredje och så vidare. Olika företag kan ha olika mängder informationsfält på sina fakturor men utgångspunkten är att systemen som behandlar fakturan tolkar de relevanta informationsfälten rätt. Olika nätfakturastandarder kan inte eventuellt behandla alla olika informationsfält men dock nog de mest centrala fälten. Skillnader som existerar mellan olika standarder är bland annat huruvida bilagor, företagslogon eller marknadsföringsmeddelanden godkänns för fakturan. (Kurki et al. 2011 s. 9)

Bankerna har redan i flera år utvecklat Finvoice-standarden och fastän den fungerar väl och används i stor utsträckning, även internationellt, så har det ändå uppstått nya standarder parallellt med denna. För nätfakturerings har det byggts åtminstone tre relativt starka standarder. Varje standard strävar efter att korrigera de övriga alternativens bristfälligheter samt att förstås driva framåt dess egna fördelar. Existensen av flera nätfakturastandarder kan dock vara avskräckande för små företag som inte har möjlighet att bygga sina system att klara av alla olika alternativ. Kurki et al. har räknat upp följande standarder som de viktigaste:

- eInvoice är nätfaktureringsstandarden definierad av nordens nätfaktureringsammanslutning.
- Finvoice definieras av Finlands banksamfund. På grund av att Finvoice är utvecklat av banksektorn har standarden även en direkt länk till fakturans betalning. Motsvarande betalningslänkar finns dock även i övriga lösningar. Betalaren behöver alltså inte själv mata in fakturans uppgifter i betalningssystemet.
- TEAPPSXML är Tieto Oy:s presentationssätt för nätfakturer.
- ISO 20022 –nätfakturastandarden godkändes i december 2010. Syftet för standarden är att märkbart förenkla samspelet mellan olika standarder. (www.iso20022.org)
- EDI (Electronic Data Interchange) är en kommunikationsmall som definierar budskapens form mellan olika datasystem. EDI togs i bruk redan på 80-talet till EDI-familjen hör kontrakt för presentering av beställningar, fakturer, logistik samt övriga dokument. Att ta EDI systemet i bruk har varit ett ganska krävande projekt och därför har EDI aldrig blivit populärt bland små och medelstora företag.

Olika nätfaktureringsstandarder förmedlar fakturans viktigaste information men det finns vissa detaljmässiga skillnader. Olika standarder erbjuder utöver grundinformationen tilläggsfält som exempelvis förenklar konteringen. Å andra sidan så tillåter inte till exempel Finvoice bilder eller företagsreklam på fakturan. Också vid behandlingen av bilagor finns det skillnader. Speciellt för små företag kan bilagan vara av stor betydelse. Bilagan kan innehålla mera ingående beskrivningar över fakturerade

produkter, tjänster, timantal och så vidare. Fastän alla standarder inte tillåter bilagor så tillåter ändå de flesta att fakturan innehåller en länk. Med den här länken kan bilagan sökas från fakturerarens egna hemsidor. (Kurki et al. 2011 s. 10)

3.3 Fördelar med nätfakturering

En väsentlig förutsättning för att digital ekonomistyrning skall fungera är att faktureringen fungerar elektroniskt. Den fördel som mest förknippas med elektroniskt fakturering är minskningar i kostnader. För företaget är det dock inte nödvändigt att exakt veta hur mycket en faktura kostar dem, istället räcker det att veta att företagets verksamhet, för det första, kan gynnas genom att övergå till elektronisk fakturering. För det andra att fördelarna kan vara andra än direkta kostnadsbesparingar, så som upptäckande av allt vettigare tillvägagångssätt, effektivisering av informationssystem, förstärkning av företagets image, förbättrad kundbetjäning eller att personalresurser frigörs för andra mer produktivare uppgifter. (Kurki et al. 2011 s. 29)

Då företag övergår till elektronisk fakturering är det typiskt att kostnadsbesparingarna inte syns genast på kort sikt. Kostnaderna kan de facto tillfälligt stiga då nya system testas och då man samtidigt är tvungen att upprätthålla de gamla systemen och förfaringssätten. Om det efter ibruktagningen förblir i bruk sådana förfaringssätt som till början var menade att vara tillfälliga och med vilka man ville beakta kunders önskemål eller respektera företagets traditionella förfaringssätt kan detta vara något som märkbart minskar på nyttan. Hur stor den direkta kostnadsbesparingen blir beror även på hur beräkningen utförs, vem som utför den, vilka lösningar finns tillgängliga, typen av fakturor och det egna kunnandet. Kostnaden för en pappersfaktura respektive en elektronisk faktura har Kurki et al. bedömt att ligger mellan 15 och 80 euro och 1 och 10 euro. Större företag som skickar och mottar en stor mängd fakturor har typiskt sett bättre förutsättningar att uppnå märkbara kostnadsbesparingar. (Kurki et al. 2011 s. 29 och 8)

4 ARKIVERING AV BOKFÖRINGSMATERIAL I ETT MASKINLÄSBART DATAMEDIUM

Digital arkivering av bokföringsmaterial är av stor betydelse för en välfungerande elektronisk bokföringsprocess. Dokumenteringen kan ske lite olika beroende på företagets interna politik och styrning men vissa lagstadgade bestämmelser bör följas. År 2000 utkom bokföringsnämnden med en publicering angående allmänna anvisningar om de metoder som skall användas vid maskinläsbar bokföring. Dessa anvisningar baserar sig på bokföringslagen (1336/1997, BokfL) och på beslut av Handels- och industriministeriet om metoder som skall användas vid bokföring (47/1998) samt tillfällig förvaring av bokföringsmaterial utomlands (49/1998).

Verifikat som mottagits på papper definieras som elektroniska verifikat enligt bokföringsnämnden då det överförs till maskinläsbar form som bildformat eller annat motsvarande format. Verifikatet behöver dock inte finnas utmatat i pappersform utan kan också lagras enbart i ett lämpligt datamedium. Det är också godtagbart att verifikationerna innehåller enbart linkdata som länkar till något externt arkiveringsställe (exempelvis en server). Som krav på verifikatet, oberoende av sättet att överföra verifikationen och platsen där verifikationen lagras är att verifikationen skall kunna tas fram på datorns bildskärm så att de uppgifter som bokföringslagen förutsätter syns. ([http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/0/e45e7e09d9c64da1c22569060038ba37/\\$FILE/bokf%C3%B6ringsmetoder.pdf](http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/0/e45e7e09d9c64da1c22569060038ba37/$FILE/bokf%C3%B6ringsmetoder.pdf) sid 10-11)

Med ett maskinläsbart datamedium avses ett medium på vilket man kan lagra information med en datamaskin i läsbar form. Det kan till exempel vara en hårddisk, cd-skiva eller usb-sticka. Det skall kunna vara möjligt att ta fram bokföringsmaterialet antingen på datorns bildskärm eller utskrivet på papper. Den bokföringsskyldige har alltid rätt att kräva att bokföringsmaterialet tas fram i skriftlig form (se 2:8.1 § BokfL). Vissa dokument så som skattegranskningsprotokoll kräver även bokföringsmaterial som bilaga.

Då bokföringsmaterialet förvaras i ett datamedium under räkenskapsperioden kan det förvaras i ett sådant medium som möjliggör upprepad lagring av uppgifter. Det är tillräckligt att lagra bokföringsmaterialet endast i ett maskinläsbart datamedium om material även lagras i pappersform. Men om materialet inte finns i pappersform över huvudtaget så bör materialet lagras i två olika datamedium så att ena fungerar som säkerhetskopia. Båda datamedierna bör kontrolleras regelbundet för att granska att bokföringsmaterialet fortfarande är läsbart.

Sådant bokföringsmaterial som lagras permanent, så som bokslut, måste lagras på ett datamedium som inte går att ändra (1:5.2 § BokfL). Sådana datamedium kan bland annat vara cd-skivor som det endast går att lagra information på en gång. Då det gäller bokföringsprogram så förutsätts räkenskapsperioden i permanent förvaring då bokslutet är gjort och räkenskapsperioden låses. Det bör dock finnas en kopia av materialet antingen i ett annat datamedium eller i pappersform. Bokföringsnämnden råder den bokföringsskyldige att fortfarande utföra stickprov för att granska bokföringsmaterialets läsbarhet. Andra kriterier som bokföringslagen kräver gällande permanent förvaring i maskinläsbart datamedium är att det skall finnas en notering av tidpunkten när materialet har lagrats. (ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/0/e45e7e09d9c64da1c22569060038ba37/\$FILE/bokföringsmetoder.pdf sid 25-26)

Då bokföringsmaterial lagras elektroniskt betyder det att materialets tillgänglighet blir bättre. Materialet kan nås oberoende av tidpunkt eller läge och att hitta det som man söker går snabbare. Tack vare elektronisk lagring växer även rapporteringsmöjligheterna. Ytterligare så krävs det betydligt mindre utrymme än vad respektive pappersarkiv kräver. Lahti & Salminen (2008 s. 167) menar att bland annat dessa ovannämnda fördelar uppnås med elektronisk lagring.

5 ENKÄTUNDERSÖKNING FÖR BOKFÖRINGSBYRÅER

Den empiriska delen av detta arbete består av en enkätundersökning som skickas ut till bokföringsbyråer. Som forskningsmetod är en enkätundersökning kvantitativ och lämpar sig väl till insamling av numerisk data samt för att skapa samband mellan teori och undersökning. Fördelarna med en enkätundersökning är bland annat att de är billiga och snabba att administrera. Jämfört med strukturerade intervjuer tenderar enkäter även innehålla färre öppna frågor, ha en lättförstådd utformning samt vara korta. (Bryman 2008 s. 140 och 217)

Syftet med undersökningen är att göra en kartläggning över bokföringsbyråernas elektroniska ekonomistyringsprocesser samt vilka fördelar och hinder de upplever. Undersökningen genomförde jag elektroniskt med hjälp av Google Forms. Enkäten skickades till 365 slumpmässigt utvalda bokföringsbyråer inom huvudstadsregionen, som referens listar söktjänster så som fonecta.fi över 900 bokföringsbyråer i Helsingfors. Jag skickade enkäten 11.12.2012 och respondenterna hade en vecka tid på sig att besvara enkäten. Jag fick sammanlagt 47 svar vilket ger en relativt blygsam svarsfrekvens på 13%.

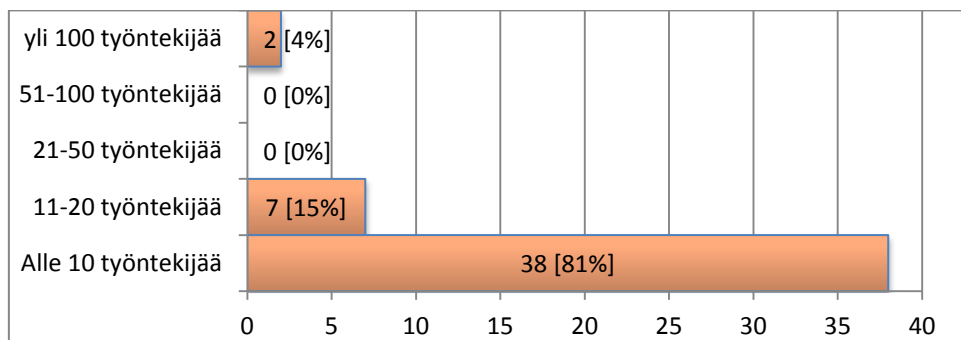
5.1 Resultatredovisning

I följande stycken kommer resultaten för varje fråga att presenteras och illustreras med diagram. Enkätens tre första frågor är bakgrundsfrågor, frågorna 4 till 8 gäller ibrukvarande elektroniska processer och upplevda fördelar medan frågorna 9 till 11 är riktade åt de respondenter som inte använder elektronisk ekonomistyrning. En kopia av frågeformuläret som helhet är bifogat i Bilaga 1.

Med fråga 1 ville jag ta reda på hur många anställda det jobbar i respondentens kontor vilket ger mig en bild av företagets storlek. Det skulle ha varit intressant att jämföra om det finns skillnader mellan stor- och småföretags svar men tyvärr blev frekvensen för de större svarsalternativen rätt så minimal.

Totalt fick jag 47 svar varav 38 stycken eller 81% har 10 eller färre anställda, 7 stycken eller 15% har mellan 11 och 20 anställda och 2 stycken eller 4% har över 100 anställda. Alternativen 21-50 samt 51-100 fick inga svar.

1. Yrityksessänne työskentelee...

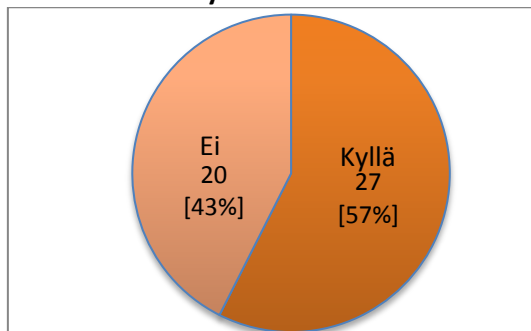

Figur 2. Fråga 1. Antalet anställda. Google Forms.

I fråga nummer 2 ville jag ta reda på om respondenten använder något elektroniskt ekonomistyrningsprogram eller ej. Beroende på om respondenten svarade ja eller nej styrdes denne vidare till respektive anpassade frågor. De som svarade ja fortsatte med frågorna 3-8 medan de som svarade nej styrdes till frågorna 9-11. Fråga 2 fungerade således som en filterfråga eftersom jag inte på förhand visste om respondenterna använde elektroniska ekonomistyrningsprogram eller ej.

Fördelningen mellan svaren blev rätt så jämn. 27 stycken använder något elektroniskt ekonomistyrningsprogram och 20 stycken använder ej. I procenheter blir respektive fördelning 57% och 43%.

2. Onko teillä käytössä sähköinen taloushallinto-ohjelma?

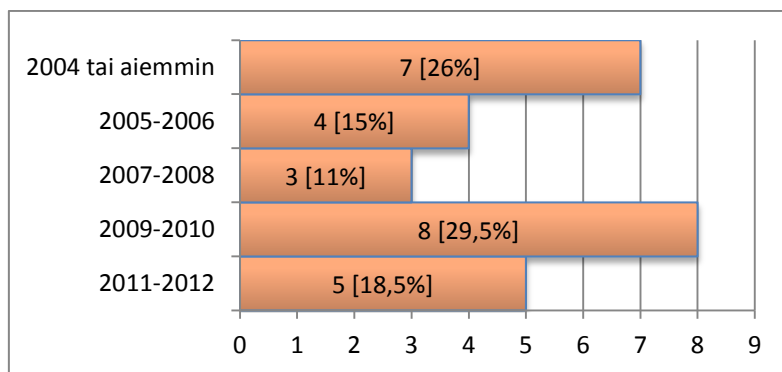

Figur 3. Fråga 2. Används elektroniskt ekonomistyrningsprogram. Google Forms.

Följande figur (figur 4) illustrerar svaren jag fick på frågan ”När togs programmet i bruk?”. Med frågan vill jag helt enkelt kartlägga hur länge respondenterna har använt elektroniska ekonomistyrningsprogram. På den här frågan, liksom även på frågorna 4-8, har 27 respondenter svarat eftersom resten av respondenterna svarade nekande på föregående fråga och styrdes således förbi dessa frågor.

Svarsalternativet 2009-2010 fick mest svar med 8 svar vilket motsvarar 29,5%. 2004 eller tidigare tog 7 stycken, 26%, respondenter i bruk programmet, 2005-2006 var det 4 stycken, 15%, 2007-2008 var det 3 stycken, 11% och 2011-2012 var det 5 stycken vilket motsvarar 18,5%.

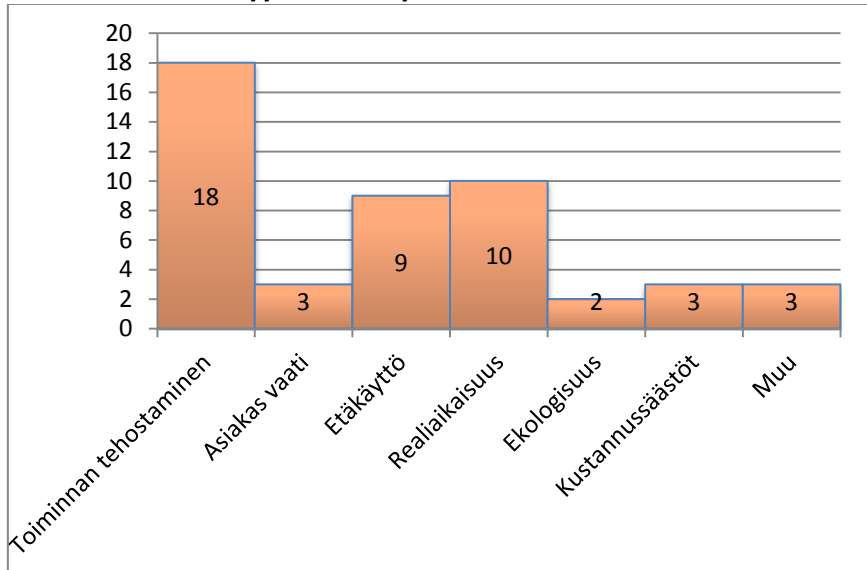
3. Milloin otitte ohjelman käyttöön?

Figur 4. Fråga 3. När togs programmet i bruk. Google Forms.

Figur 5 illustrerar respondenternas mest avgörande orsaker till varför de övergick till elektronisk ekonomistyrning. Den viktigaste orsaken är effektivisering av verksamheten. På andra och tredje plats kommer möjligheterna att jobba i realtid och oberoende av plats och tid. Respondenterna som valde alternativet Övrigt skrev byte av bokföringsprogram, utvidgande av tjänster samt uppdatering av programmen som orsaker. Respondenterna hade möjlighet att välja flera alternativ.

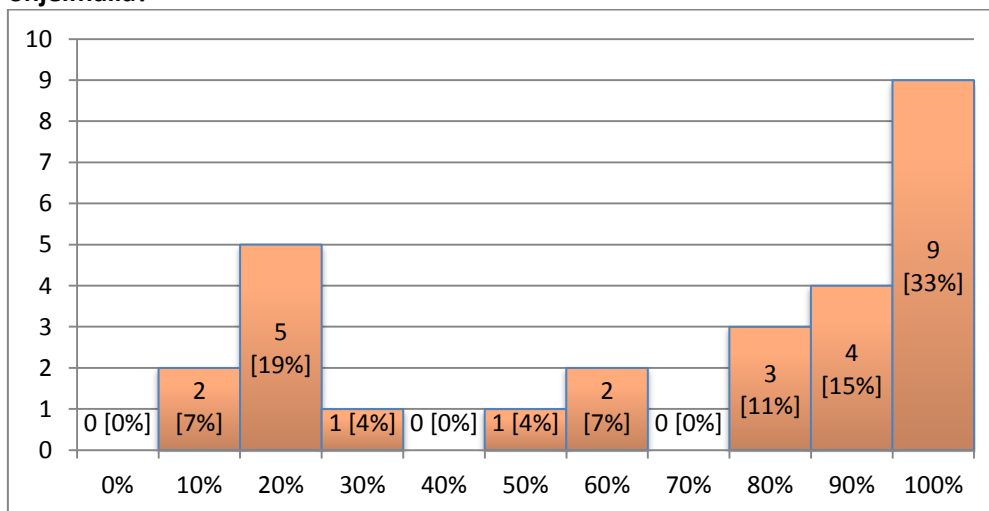
4. Mikä oli tärkein syy miksi siirrytte sähköiseen taloushallintoon?

Figur 5. Fråga 4. Orsaker varför elektronisk ekonomistyrning togs i bruk. Google Forms.

Med fråga 5 ville jag ta reda på hur många procent av bokföringsarbetet som görs med hjälp av elektroniska ekonomistyrningsprogram. Det framgår från figur 6 att 9 respondenter, det vill säga en tredjedel, utför allt sitt bokföringsarbete med elektroniska ekonomistyrningsprogram. Medeltalet bland respondenterna blir 67%.

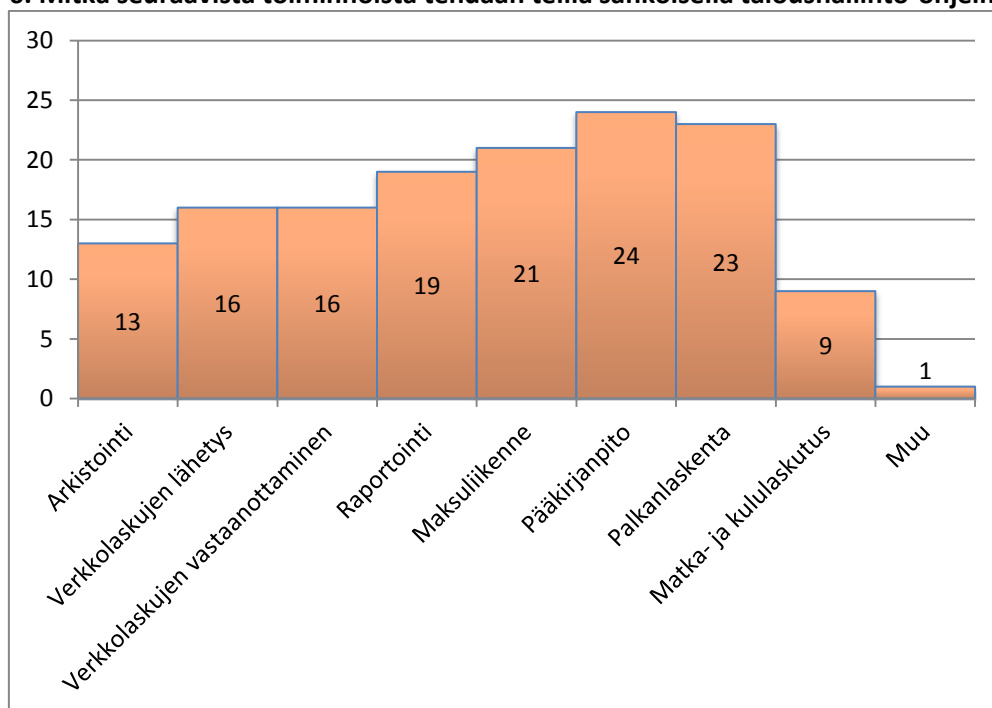
5. Kuinka monta prosenttia kirjanpityöstänne tehdään sähköisellä taloushallinto-ohjelmalla?

Figur 6. Fråga 5. Hur många % av bokföringsarbetet görs med elektroniskt ekonomistyrningsprogram. Google Forms.

Med följande fråga ville jag veta vilka processer sköts elektroniskt bland bokföringsbyråerna. Svaren illustreras i figur 7. Med frågan ville jag kartlägga respondenternas elektroniseringsgrad. Svartalternativen består av samma ekonomistyrningsprocesser som behandlas i kapitel 2.1. Alla svartalternativ har blivit representerade, huvudbokföringen var det mest frekventa svartalternativet (24) medan rese- och kostnadsfakturerering var det minst frekventa (9). 6 respondenter hade alla dessa elektroniska faser i bruk. Respondenterna hade möjlighet att välja flera svartalternativ. På alternativet Övrigt hade en respondent skrivit Myyntilaskut.

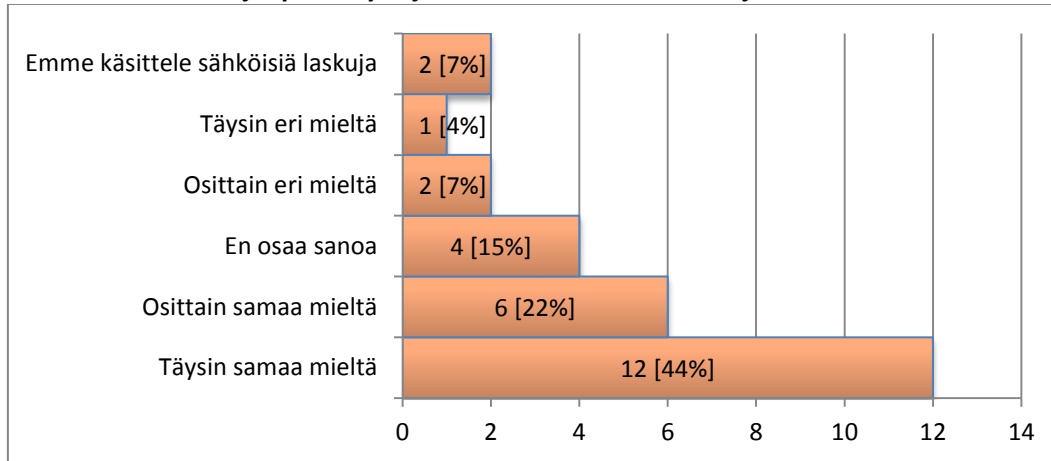
6. Mitkä seuraavista toiminnoista tehdään teillä sähköisellä taloushallinto-ohjelmalla?

Figur 7. Fråga 6. Vilka faser sköts elektroniskt. Google Forms.

Med följande fråga ville jag utreda respondenternas åsikter om huruvida de anser att bokföringen går smidigare med hjälp av elektroniska fakturor. 18 respondenter, vilket motsvarar 66%, är delvis eller fullständigt av samma åsikt. 4 respondenter visste ej medan 3 respondenter var delvis eller fullständigt av annan åsikt. 2 respondenter behandlar ej elektroniska fakturor. Svaren illustreras i figur 8.

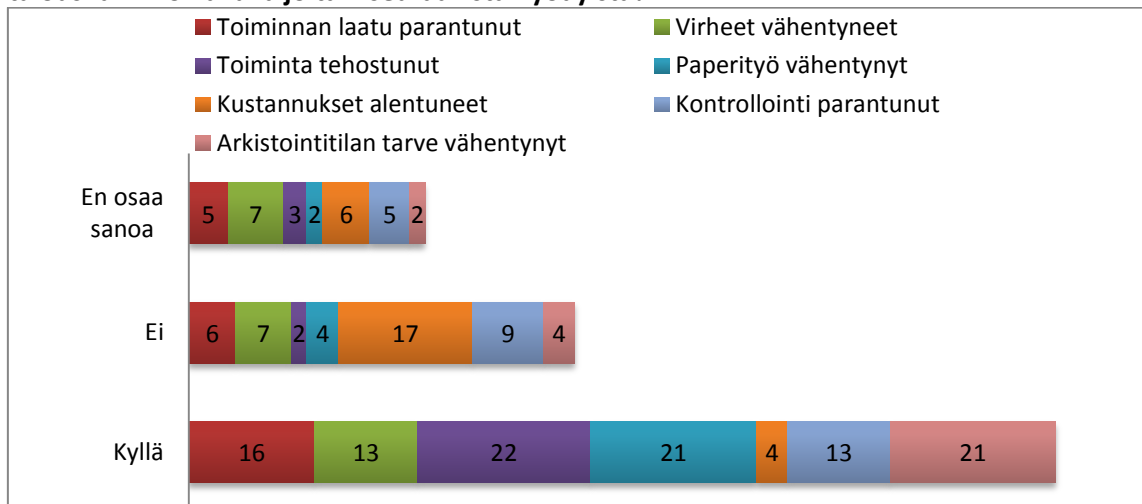
7. Koetteko että kirjanpito käy sujuvammin sähköisten laskujen avulla?

Figur 8. Fråga 7. Upplever ni att bokföringen sker smidigare med elektroniska fakturor. Google Forms.

Fråga 8 var sista frågan på frågeformuläret för de 27 respondenter som använde elektronisk ekonomistyrning. Frågans syfte var att utreda respondenternas åsikter om de fördelar som behandlas i kapitlen 2.5 och 3.3. Största delen av respondenterna har uppnått nästan alla dessa fördelar. Majoriteten av respondenterna har dock inte upplevt att de uppnått förminskade kostnader med hjälp av elektronisk ekonomistyrning. Detta kan eventuellt bero på att största delen av respondenterna är små bokföringsbyråer och att de därför inte har möjlighet att utnyttja elektroniseringen till fullo. Figuren nedan illustrerar hur svaren har fördelats.

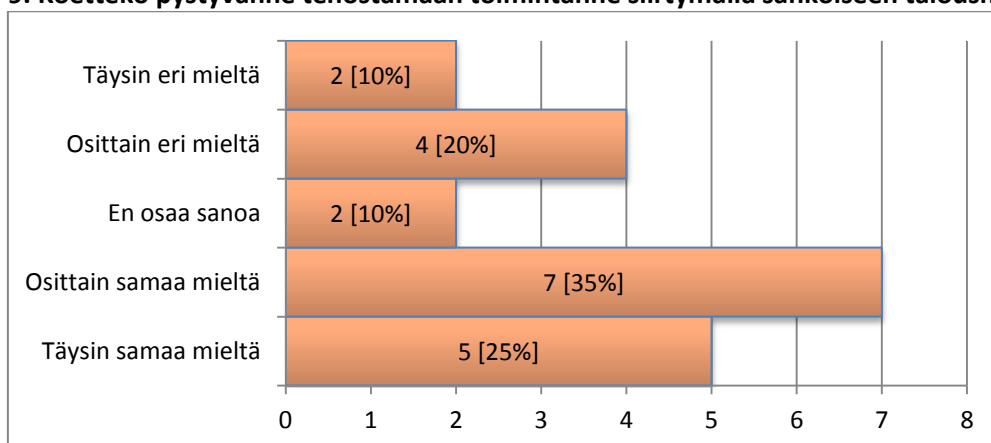
8. Verrattuna perinteiseen kirjanpitoon, onko organisaationne saavuttanut sähköisen taloushallinnon avulla joitain seuraavista hyödyistä?

Figur 9. Fråga 8. Vilka fördelar har uppnåtts jämfört med traditionell bokföring. Google Forms.

De respondenter som svarade att de inte använder elektroniska ekonomistyrningssystem på fråga 2 styrdes automatiskt vidare till fråga 9. Det var allt som allt 20 respondenter. Trots att dessa respondenter inte använder elektronisk ekonomistyrning är ändå största delen (60%) av den åsikten att deras verksamhet kunde effektiveras med elektronisk ekonomistyrning.

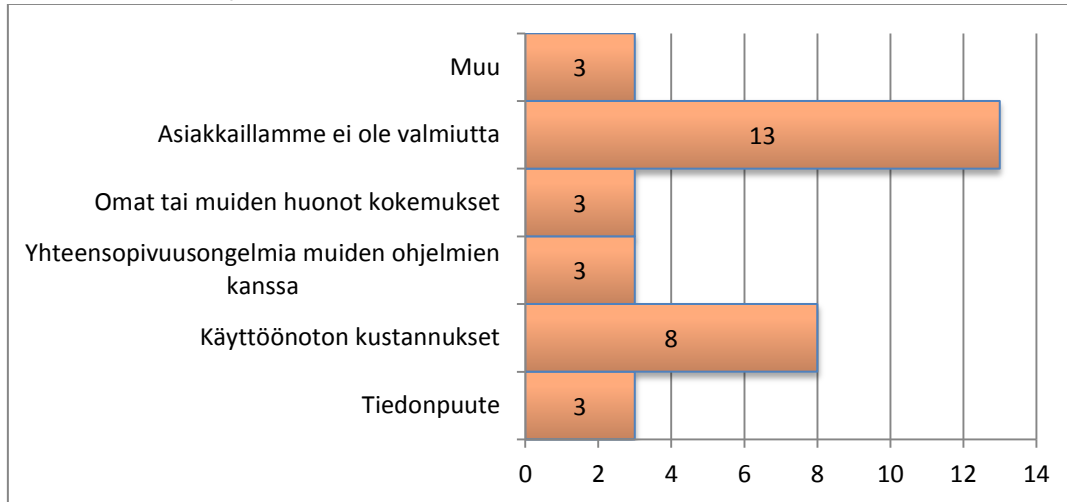
9. Koetteko pystyvänne tehostamaan toimintanne siirtymällä sähköiseen taloushallintoon?

Figur 10. Fråga 9. Anser ni att er verksamhet kunde effektiveras genom att övergå till elektronisk ekonomistyrning. Google Forms.

Med följande fråga ville jag utreda vad som hindrade respondenterna från att övergå till elektronisk ekonomistyrning. Det mest frekventa svaret, med 13 svar, var att deras kunder saknade färdighet och efter det kom kostnader som ibruktagandet medför med 8 svar. De övriga svarsalternativen; informationsbrist, förenlighetsproblem med övriga program, egna eller andras dåliga erfarenheter samt övrigt fick alla 3 svar var. De som valde alternativet Övrigt angav följande hinder: användningens pris, kunderna har inte tid/lust/kunnande och att verksamheten kommer att upphöra på grund av ålder. Respondenterna hade möjlighet att välja flera olika alternativ.

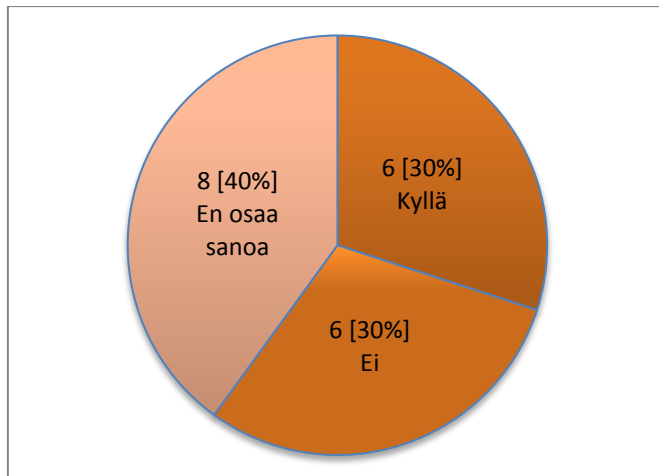
10. Mitä haasteita/esteitä koette taloushallinnon sähköistämisessä?

Figur 11. Fråga 10. Vilka utmaningar eller hinder upplevs. Google Forms.

Slutligen frågade jag respondenterna om de planerar att ta elektronisk ekonomistyrning i bruk i framtiden. Fördelningen blev rätt så jämn. Lika stor andel, det vill säga 30%, svarade Ja som Nej medan 40% inte var säkra.

11. Onko suunnitelmassa ottaa sähköinen taloushallinto käyttöön tulevaisuudessa?

Figur 12. Fråga 11. Planerar ni att ta elektronisk ekonomistyrning i bruk i framtiden. Google Forms.

5.2 Slutsatser och analys

I kapitel 2 och 3 behandlade jag vad som menas med elektronisk ekonomistyrning och hurdana fördelar det medför. I detta kapitel kommer jag att analysera resultaten från min kvantitativa undersökning och jämföra dem med teorin.

För en bokföringsbyrå är det ganska utmanande att uppnå fullständig digital ekonomistyrning. Bokföringsbyråer är delvis beroande av vilka system dess kunder använder eller är villiga att ta i bruk. Det visar sig dock att en relativt stor del, allt som allt en tredjedel, av respondenterna i undersökningen utför allt sitt bokföringsarbete med elektroniska ekonomistyrningsprogram. Det här betyder dock inte att dessa respondenter har automatiserat och digitaliserat alla sina ekonomistyrningsprocesser vilket fullständig digital ekonomistyrning förutsätter. Men det visar dock eventuellt att dessa respondenter använder sina ekonomistyrningsprogram till så stor utsträckning som möjligt vilket är positivt.

Lahti & Salminen uppdelar ekonomistyrning i ett antal delprocesser (se kapitel 2.1). Dessa delprocesser bör alla ske digitalt och vara integrerade med varandra. Resultatet från min undersökning visar att sex respondenter har alla dessa faser i bruk. Det bör dock noteras att det inte framgår huruvida dessa sex respondenter använder alla dessa faser med alla sina kunder eller endast med en del. Eftersom största delen av respondenterna var relativt små företag med mindre än 10 anställda hade jag inte väntat mig att ändå så många respondenter skulle utföra allt sitt bokföringsarbete elektroniskt eller ha alla delfaser i bruk elektroniskt.

De mest märkbara fördelarna med elektronisk ekonomistyrning är enligt Lahti & Salminen ökad effektivitet samt snabbhet. Bland respondenterna i min undersökning har även viljan att effektivisera verksamheten varit den klart viktigaste orsaken till varför respondenterna har valt att övergå till elektronisk ekonomistyrning. Majoriteten bland dem som behandlar elektroniska fakturor anser även att bokföringen sker smidigare med elektroniska fakturor. Gällande övriga fördelar med elektronisk ekonomistyrning så som mindre pappersarbete, mindre fel, ökad effektivitet, förbättrad kvalitet på verksamheten

och mindre behov av arkiveringsutrymme så har de flesta respondenter ansett att de uppnått dessa fördelar. Detta stämmer relativt bra överens med teoridelen med undantaget att de flesta inte har upplevt att de uppnått förminskade kostnader. Lahti & Salminen hävdar att företag kan uppnå besparingar bland annat i arbetskraftsbehov, arkiveringsutrymme samt postning. Kostnaden per faktura för en nätfaktura jämfört med en pappersfaktura kan vara upp till tiotals euro billigare men trots detta har ändå en klar majoritet av respondenterna angett att kostnaderna inte har minskat. Eventuellt kan detta bero på att dessa respondenter inte har möjlighet att fullständigt elektroniseras och kanske uppehåller flera olika system för att uppfylla kunders önskemål, vilket också Kurki et al. (2011 s. 29) varnar för att kan bli en farlig kostnadsfälla.

Bland de respondenter som inte använde elektronisk ekonomistyrning var ändå största delen av den åsikten att de kunde effektivisera sin verksamhet genom elektronisering. De vanligaste hindren för elektronisering var att kunderna saknade färdighet och kostnaderna som ibruktagningen medför.

Vissa respondenter svarade på vissa av mina frågor ”vet ej”. Detta kan eventuellt bero på att enkäten har besvarats av någon som inte haft tillräcklig kännedom om företagets verksamhet. Med elektroniska enkäter finns det alltid risken att enkäten inte når rätt person.

6 AVSLUTNING

Sammanfattningsvis kan jag säga att jag är nöjd med resultaten. Svaren stämmer rätt så bra överens med teorin och det var intressant att se att kostnaderna inte har sjunkit. Jag hade dock hoppats att få en större svarsfrekvens och större mångfald bland företagens storlek. Då hade jag kunnat jämföra svaren sinsemellan. Huruvida det finns skillnader mellan stora och små bokföringsbyråers användning av elektronisk ekonomistyrning är något som eventuellt kunde undersökas i fortsättningen.

KÄLLOR

Bokföringsnämnden[www]

Tillgänglig:

[ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/0/e45e7e09d9c64da1c22569060038ba37/\\$FILE/bokföringsmetoder.pdf](http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/0/e45e7e09d9c64da1c22569060038ba37/$FILE/bokforingsmetoder.pdf) Hämtad: 5.3.2012

Bryman, Alan. 2008, *Social research methods*, 3 uppl., New York: Oxford University Press Inc., 748 s.

ISO 20022 [www]

Tillgänglig: <http://www.iso20022.org/> Hämtad: 4.12.2012

Kurki, Markku & Lahtinen, Markku & Lindfors, Hannele. 2011, *Verkkolasku käyttöön!*. Tavastehus: Kariston Kirjapaino Oy, 74 s.

Lahti, Sanna & Salminen, Tero. 2008, *Kohti digitaalista taloushallintoa – sähköiset talouden prosessit käytännössä*, Juva: WS Bookwell Oy, 197 s.

Tieke [www]

Tillgänglig: <http://www.tieke.fi/display/ebusinesssv/eFaktrura> Hämtad: 30.11.2012

Tieke [www]

Tillgänglig: <http://verkkolasku.tieke.fi/> Hämtad: 29.11.2012

Uudenmaan yritysverotoimisto, 2011, *Paperiton prosessi tilitoimistoinfo* [Muntl.]. Föredrag 14.12.11.

BILAGA 1: FRÅGEFORMULÄR

1. Yrityksessänne työskentelee... *

- Alle 10 työntekijää
- 11-20 työntekijää
- 21-50 työntekijää
- 51-100 työntekijää
- yli 100 työntekijää

2. Onko teillä käytössä sähköinen taloushallinto-ohjelma? *

- Kyllä
- Ei

3. Milloin otitte ohjelman käyttöön? *

- 2011-2012
- 2009-2010
- 2007-2008
- 2005-2006
- 2004 tai aiemmin

4. Mikä oli tärkein syy miksi siirryitte sähköiseen taloushallintoon? *

Voit valita useita vaihtoehtoja

- Toiminnan tehostaminen
- Asiakas vaati
- Työskentely ajasta ja paikasta riippumatta
- Reaaliaikaisuus
- Ekologisuus
- Kustannussäästöt
- Muu:

5. Kuinka monta prosenttia kirjanpityöstänne tehdään sähköisellä taloushallinto-ohjelmalla? *

Valitse luettelosta

0% ▼

6. Mitkä seuraavista toiminnoista tehdään teillä sähköisellä taloushallinto-ohjelmalla? *

Voit valita useita vaihtoehtoja

- Arkistointi
- Verkkolaskujen lähetys
- Verkkolaskujen vastaanottaminen
- Raportointi
- Maksuliikenne
- Pääkirjanpito
- Palkanlaskenta
- Matka- ja kululaskutus
- Muu:

7. Koetteko että kirjanpito käy sujuvammin sähköisten laskujen avulla? *

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä
- Emme käsittele sähköisiä laskuja

8. Verrattuna perinteiseen kirjanpitoon, onko organisaationne saavuttanut sähköisen taloushallinnon avulla joitain seuraavista hyödyistä? *

	Kyllä	Ei	En osaa sanoa
Toiminnan laatu parantunut	☐	☐	☐
Virheet vähentyneet	☐	☐	☐
Toiminta tehostunut	☐	☐	☐
Paperityö vähentynyt	☐	☐	☐
Kustannukset alentuneet	☐	☐	☐
Kontrollointi parantunut	☐	☐	☐
Arkistointitilan tarve vähentynyt	☐	☐	☐

9. Koetteko pystyvänne tehostamaan toimintanne siirtymällä sähköiseen taloushallintoon? *

- Täysin samaa mieltä
- Osittain samaa mieltä
- En osaa sanoa
- Osittain eri mieltä
- Täysin eri mieltä

10. Mitä haasteita/esteitä koette taloushallinnon sähköistämässä? *

Voit valita useita vaihtoehtoja

- Tiedonpuute
- Käyttöönoton kustannukset
- Yhteensopivuusongelmia muiden ohjelmien kanssa
- Omat tai muiden huonot kokemukset
- Asiakkaillamme ei ole valmiutta
- Muu:

11. Onko suunnitelmassa ottaa sähköinen taloushallinto käyttöön tulevaisuudessa? *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa